

הביקורת העלתה, שלא תמיד הקפיד המשרד לדרוש את הדו"חות האמורים ולא הייתה לו האפשרות לווסת כראוי את הערכת הצמיגים למפעלים. בעקבות הביקורת הודיע מנה"ר כי יקפיד לדרוש מהמפעלים דו"חות אלה.

הכדאיות של הירוש צמיגים בצה"ל כאשר לטיבם ו"אורך החיים" של צמיגים מחודשים טעונה בדיקה ולגביה קיימת אי תמימות דעים בין גורמים שונים בצה"ל. כמו כן עדיין טעונה בדיקה הכדאיות בחידוש הצמיגים בקור, כמחיר יקר יותר ממחיר חידושם בחום, כעיקר לאור העובדה שהצמיגים מאוחסנים תקופות זמן ארוכות ומתחילים להתבלות עוד לפני הוצאתם לשימוש.

הזמנות לרכישת כלי רכב

בתחילת שנת 1982 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת במינהל ההרכשה והייצור במשרד הביטחון (להלן — מנה"ר) על הזמנות לרכישת כלי רכב שונים וערכות להרכבת כלי רכב, שנמסרו לחברה מקומית (להלן — חברה א') ולחברת הבת שלה (להלן — חברה ב'), בסכום כולל של כ-45 מיליון שקל (במחירי 1980) וכ-11.8 מיליון דולר. בדיקה קודמת על הזמנות המשרד מחברה א' נערכה בשנת 1977 וממצאה הובאו בדו"ח שנתי 28, עמ' 738.

רכישת ערכות להרכבת כלי רכב

1. בשנת 1978 מסר מנה"ר לחברה א' הזמנות לייבוא ערכות להרכבת רכב בסכום כולל של כ-11.8 מיליון דולר. מועדי האספקה של הערכות היו מיולי עד נובמבר 1978. למעשה נסתיימה האספקה בינואר 1980 ועד סוף 1981 הורכבו כ-38% מהערכות בלבד. עד סוף שנת 1982 הורכבו עוד 28% מהערכות שהוזמנו.

2. המשרד היה מודע לצורך בשימור הערכות וכלל בהזמנותיו דרישה מהחברה להיות אחראית לשימורן עד להרכבתן. בעבר נשא המשרד בהוצאות החזרתן לשימוש של הערכות שניזוקו בעקבות אחסנה ממושכת. החברה אישרה את קבלת ההזמנות, אולם הביעה הסתייגות מאחריותה לשימור הערכות. לצורך בשימור הערכות לא נמצא פתרון הולם, על אף העובדה שמנה"ר העריך, באוקטובר 1979, שלאור ההקטנה הריאלית הצפויה בתקציבי הצטיידות, תימשך הרכבת הרכב לפחות חמש-שש שנים.

מנה"ר הודיע למשרד מבקר המדינה בדצמבר 1982 כי לא יטפל בעתיד בשימור הערכות וכי הפתרון היחידי שהתגבש הוא הרכבת הערכות הנותרות בהקדם האפשרי, גם עבור לקוחות שמחוייב למערכת הביטחון. בהתאם לכך ניתנה לחברה א' אפשרות להשתמש ב-200 ערכות עבור לקוחות אחרים שלה כאמור ובתמורה התחייבה החברה להרכיב עבור המשרד 150 כלי רכב.

3. בהזמנות נקבע, שהתמורה כעוד הערכות תשולם לייצרן בחו"ל על ידי משלחת הקניות של המשרד, כנגד חשבוניות של הייצור. המשלחת שילמה בגין הזמנה אחת לערכות, על פי הודעתיה, 8.896 מיליון דולר כעוד שקל פי מחירי ההזמנות הפופיים אמור היה התשלום להסתכם ב-8.853 מיליון דולר, כלומר תשלום יתר של כ-43,000 דולר. עד לחודש פברואר 1983 טרם נתקבלה תגובת המשלחת בנושא זה.

ביולי 1978 הוסכם בין הייצור והמשלחת, שהייצרן יגיש חשבוניות בעד ערכות שלמות, ובמקרים של חוסר בפריטים ישלח אותם הייצור, על חשבוננו, ללא תשלום נוסף. המשלחת פרעה את חשבוניות הייצור וטיפלה במשלוח הערכות לארץ בלי לבדוק את תכולת המשלוחים. בניגוד לסיכום האמור שילמה המשלחת לייצרן גם בגין חשבוניות בעד אספקת פריטים ממוך ערכות, במקום בגין ערכות שלמות, כאמור.

4. לפי תנאי ההזמנות טיפל המשרד בשחרור המשלוחים מהמכס והערכות הועברו לאחסנה במחסני חברת בת של חברה א' שהיא הבעלים של המפעל להרכבת כלי הרכב (להלן — המפעל). האחריות

לבדיקת המטענים, לטיפול בנוקי הובלה ובחוסרים המתגלים בערכות, עד להרכבתן, הוטלה על חברה א'.

בניגוד למה שנקבע בהזמנות לא נרשמו הערכות כרישומי צה"ל כדי לאפשר מעקב אחר העברתן להרכבה. הערכות אוחסנו במפעל לאחר שהבעלות עליהן הועברה לחברה א', מאחר ומחסני המפעל לא הוכרו כמחסן ערובה כללי ולא ניתן היה להחזיק בהם בנכסים שלא בבעלותה של החברה. ביוני 1978 המציאה חברה א' למשרד אישור לפיו העברת הבעלות על הערכות ממשרד הביטחון על שמה אין בה כדי לגרוע מבעלות המשרד עליהן. לדעת הביקורת אין די בהמצאת אישור זה כדי להבטיח את זכויות המשרד בערכות כלפי צד ג'. מנובמבר 1982 מתקיימים מגעים בין נציגי משרד הביטחון ונציגי החברה במגמה להבטיח את זכויות המשרד, כאמור הן באמצעות הסכם מסגרת שיסדיר, בין היתר, נושא זה והן על ידי רישום שעבוד ספציפי לטובת משרד הביטחון אצל רשם החברות.

5. כאמור התחייב הייצרן לשלוח, על חשבונו, פריטים שיחסרו להשלמת הערכות; עוד התחייב הייצרן להחליף פריטים שנתקבלו פגומים. משלוחים כאלה סומנו על ידי הייצרן כמשלוחים ללא תשלום ("גרטיס") והוצאות הובלתם אמורות לחול על הייצרן.

כאוקטובר 1981 ריכזה היחידה להובלה ושינוע נתונים על משלוחי "גרטיס" מהשנים 1979-1981, שלפיהם אישרה לתשלום דמי הובלה בעד משלוחים כאלה בסכום של כ-50,000 דולר. כעקבות הביקורת הודיע המשרד כי יבדוק האפשרות. להחזיר הסכום האמור על ידי הייצרן בחו"ל.

6. באפריל וביוני 1980 הצביעה היחידה להובלה ושינוע בפני מנה"ך על מקרים של תשלום דמי אחסנה לשלטונות הנמל לתקופות ממושכות שלדעתה חלו באשמתה של חברה א', רק באוגוסט 1981 הוסכם עם החברה שתגיש את השגותיה לגבי התשלומים וביוני 1982 קיוו המשרד מסכומים המגיעים לחברה ממנו סך של כ-314,000 שקל.

7. בהזמנות נכלל סעיף, שעל פיו התחייבה חברה א' לטפל בתביעות של המשרד במסגרת האחריות של הייצרן לטיב המוצר. מאז 1978 לא הגיש המשרד לחברה תביעות כלשהן המתבססות על סעיף האחריות. תנאי האחריות לא פורטו בהזמנות או בכל מסמך אחר. לדעת הביקורת חשוב לפרט את תנאי האחריות ולהביאם לידיעת כל הגורמים במשרד הקשורים לביצוע ההזמנות, כגון אגף הכספים והיחידה להובלה ושינוע וכן לידיעת היחידות הייעודיות האמורות לעשות שימוש ברכב. המשרד הודיע שיפעל בהתאם להמלצות הביקורת.

הזמנות מחברה ב'

1. משרד מבקר המדינה בדק הזמנות שמסר מנה"ר לחברה ב', מיוני 1980 עד פברואר 1981, להרכבת מכוניות מדגם אחד וליבוא מכוניות מדגם אחר. מחיר יחידה של הדגם המורכב בארץ נקבע כדלקמן (בשקלים):

54,490	מחיר בסיס, הכולל מסים
9,087	הוספה לפי דרישת צה"ל
<u>63,577</u>	
220	פחות הנחה מסחרית
806	הנחה נוספת
<u>62,771</u>	ס"ה לפני מע"מ

2. המחיר הבסיסי של הרכב הוא מחיר שאישר משרד התחבורה למכירה בשוק האזרחי. חברה ב' מוכרת את הרכב במחיר נמוך מתחשיב עלות שהגישה למשרד התחבורה. משרד הביטחון לא בדק את מרכיבי המחיר, כדי לוודא שכולם רלוונטיים לגבי הרכישות שלו. כבר בעבר הסתייג משרד מבקר המדינה מכך, שמשרד הביטחון ויתר על בדיקה משלו לגבי מחיר הרכב, אף על פי שמרוכז בידיו מידע רב בתחום של רכישת רכב (ראה לאחרונה דו"ח שנתי 28, עמ' 737).

3. סכום ההנחה המסחרית — 220 שקל ליחידה — נקבע במאסר 1980 ולא נשתנה אף על פי שביוולי 1980 הוסכם בין משרד הביטחון, משרד האוצר ומינהל הרכב הממשלתי לבין חברות א' ו-ב' שכל ההנחות שהוסכם עליהן בעבר יעודכנו אחת לשלושה חודשים.

4. תנאי התשלום שנקבעו בהזמנות היו כדלקמן: תשלומי המסים וההיטלים החלים על חלקי ההרכבה ישולמו, לפי דרישת החברה, לקראת שחרורם מהמכס; 90% ממחיר הרכב — בניכוי הסכומים ששולמו בגין המסים — וכן ההתייקרויות שיחולו על 90% מהמחיר, ישולמו תוך שבעה ימים ממסירת הרכב לצה"ל ויתרת התשלום — תוך שלושים יום ממסירתו לצה"ל. כתמורה לתשלום 90% מהמחיר תוך שבעה ימים, במקום תשלום מלוא המחיר תוך 30 יום, כמקובל, הסכימה חברה ב' לתת למשרד הנחה נוספת בסך 586.5 שקלים ליחידה.

בהזמנה אחת שנבדקה, לגבי 79 יחידות מתוך 100 שהוזמנו, לא דרש מנה"ר לעדכן את סכום ההנחה אף שהסכומים, שעליהם התבססה, השתנו במהלך האספקה. לפי חישובים שערך משרד מבקר המדינה הגיעה למשרד תוספת הנחות במחירי אוגוסט—דצמבר 1980 של כ-33,000 שקלים.

5. ל-19 מכוניות מדגם אחר שהוזמן המשרד נקבע, בהזמנה מאוגוסט 1980, מחיר של 117,817 שקלים, שכלל מתח שיווק בשיעור 30% על ערך המכונית לצורכי מכס. המשרד לא בדק את מרכיבי מתח השיווק ולא וידא, שאינם כוללים סכומים בלתי רלוונטיים לרכישות של המשרד. גם בהזמנה זו נתנה חברה ב' למשרד הנחה של 220 שקלים ליחידה והסכום לא עודכן למועד האספקה של כלי הרכב.

ממצאי הביקורת מצביעים על כך שבכמה מקרים שילם המשרד תשלומים בגין דמי הובלה של ערכות ובגין דמי אחסנתן לתקופות ממושכות, כאשר לדעת המשרד חלה האחריות במקרים אלה וחובת הנשיאה בתשלום — על הייצור או על החברה המייבאת. כמו כן העלתה הביקורת כי המשרד לא עמד על כך שתנאי האחריות לטיבן של הערכות יוגדרו ויובאו לידיעת הגורמים הנוגעים בדבר במשרד וכיחידות המשמשות. המשרד לא בדק את מרכיבי מחיר הרכב ואת מרכיבי מתח השיווק, במטרה לוודא שכולם רלוונטיים לרכישות המתבצעות על ידיו.

פיתוח מכלול ושילובו במערכת נשק

בשנים 1975—1980 עסקה מערכת הביטחון בפיתוח שני מכלולים (להלן — מכלולים) ושילובם בשתי מערכות נשק קיימות בשירות צה"ל. פיתוח המכלולים ושילובם במערכות הקיימות חייב בדיקות וניסויים נוספים לכל מערכת. פיתוח מכלול אחד ושילובו במערכת הקיימת (להלן — מערכת משולבת א') נעשה בתעשייה הצבאית (תע"ש); פיתוח מכלול שני ושילובו במערכת הקיימת השנייה (להלן — מערכת משולבת ב') נעשה ברשות לפיתוח אמצעי לחימה (להלן — רפא"ל); ייצור שתי המערכות המשולבות נעשה בתע"ש. במאי 1980 הוחלט להפסיק את הפיתוח והייצור של מערכת משולבת א'. ההוצאה על פיתוח המערכת המשולבת וייצורה הסתכמה, עד סוף 1981, בכ-7.7 מיליון שקלים, במחירים שוטפים.

בחודשים אפריל—יולי 1982 בדק משרד מבקר המדינה את סדרי קבלת ההחלטות ואת הפעולות הקשורות בפיתוח ובייצור מערכת משולבת א' תוך התייחסות להתפתחות הייצור במערכת משולבת ב'. הבדיקה נערכה במינהל פיתוח אמצעי לחימה ותשתית לייצור של מערכת הביטחון (מפא"ת)*; במטכ"ל/אג"א, במיפקדת קצין חיל ראשי (להלן — החיל) ובתע"ש.

שלבי הפיתוח

במאסר 1975, על סמך צרכים מבצעיים של החיל, ביקשה מפא"ת מתע"ש הצעה לפיתוח מערכת משולבת א'. תע"ש התלה בבדיקות הגנדסיות, בבדיקות לשיפור המערכת הקיימת ובעבודות קדם פיתוח ובדצמבר 1976 הגישה למפא"ת הצעת פיתוח. בהצעה זו, שהפיתוח יסתיים ביוני 1978;

* נקראה בעבר היחידה למחקר ולפיתוח (מו"ם).

ניסויי הבחינה הראשונית והכנת נתונים הכרחיים יסתיימו כעבור שנה נוספת ובאמצע 1979 תעמוד המערכת המשולבת לרשות צה"ל. ראש אג"מ במטה הכללי של צה"ל אישר את הפיתוח באפריל 1977 ובפברואר 1978 הוציאה מפא"ת "משימת פיתוח", המהווה הוראה לביצוע עבודות הפיתוח. לפי משימת הפיתוח צפויים היו גמר הפיתוח והגשת המוצר לניסויים באוגוסט 1979. במהלך אותה תקופה ובמקביל להליכי האישור המשיכה תע"ש, על פי סמכותה ומאמצעיה, בפיתוח; והחל ביולי 1978 עסקה גם ברכישת רכיבים ובעבודות ייצור (ראה להלן).

בפברואר 1978 מונתה ועדה לפיתוח מערכת משולבת א', שהיו בה נציגים ממפא"ת, מיחידות צה"ל ומתע"ש. בדצמבר 1978 החליטה ועדת הפיתוח על אישור תכנון המערכת ועל ביצוע ניסוי מסכם באפריל 1979. עוד החליטה הוועדה שהמערכת תצויד ברכיב מיכני קיים. באוגוסט 1979, לאחר ניסויים שנערכו במערכת המשולבת, החליטה ועדת הפיתוח לצייד את המערכת ברכיב אלקטרוני. משימת פיתוח הרכיב האלקטרוני הוצאה במאסר 1980 ובדיקת הרכיב נערכה ביולי 1980. באותו מועד, באיחור של כשנה לעומת לוח הזמנים המתוכנן, שנבע מהעדפת הרכיב האלקטרוני על פני הרכיב המיכני, נערך בהצלחה הניסוי המסכם למערכת המשולבת א'.

סדרי קבלת החלטות

1. מערכת משולבת ב' היא משוכללת יותר ממערכת משולבת א'. עוד בתחילת 1976, לפני שהוצאה משימת פיתוח למערכת המשולבת א' הודיע החיל, כי אין לו צורך מבצעי במערכת המשולבת א' וכי מבחינתו הוא מעדיף להצטייד במערכת משולבת ב'.

2. במאי 1977 הודיע המתאם המקצועי במפא"ת לראש מפא"ת, כי בתיאום עם מיפקדת קצין החיל ולאחר בדיקות ודיונים, יש מקום לשקול פיתוח והצטיידות במערכת משולבת ב' במקום מערכת משולבת א' משום שהיא עדיפה על מערכת משולבת א'; בהתחשב בגודל שלה היא שווה במחירה למערכת משולבת א'. בתיקי מפא"ת לא נמצאה התייחסות להמלצות אלה או פרטי דיון עליהן עם הגורמים המוסמכים במערכת הביטחון.

3. ב-13.7.78 קיים מנכ"ל משרד הביטחון דיון בהשתתפות נציגים ממשרד הביטחון, הנהלת תע"ש, המטה הכללי של צה"ל, נציגי החיל ונציגי מפא"ת, על ההצטיידות במערכת המשולבת א'. לקראת הדיון התבקשה מפא"ת להכין מסמך, שיפרט את המצב מבחינת גמר פיתוח המערכת ומועד התחלת הייצור. במסמך שהגישה המליצה מפא"ת לדחות את ההחלטה בדבר הצטיידות במערכת משולבת ב'. מפא"ת העריכה, שלא תהיה הצטיידות בו זמנית בשתי המערכות, שישנם קשיים בפיתוח מערכת משולבת א', ואין החלטה עקרונית של צה"ל להצטייד בה. בסיכום הדיון החליט מנכ"ל משרד הביטחון כי צה"ל יצטייד במערכת משולבת א' החל בשנת 1980 (ראה להלן). בסיכום אותו דיון לא נמצאו נימוקים להחלטה. ב-19.7.78 הודיע מנכ"ל משרד הביטחון לתע"ש, שעל פי החלטת סגן הרמטכ"ל יצטייד צה"ל במערכת משולבת ב' החל בשנת 1980. תע"ש החלה בהכנות לייצור של שתי המערכות.

4. בדצמבר 1978, בדיון של ועדת הפיתוח למערכת משולבת א', הבהיר נציג מיפקדת החיל שהחיל רואה במערכת משולבת א' "דור ביניים" עד לגמר הפיתוח של מערכת משולבת ב'.

סמוך למועד קבלת ההחלטות התגבשה במערכת הביטחון הערכה, שלא תהיה הצטיידות בשתי המערכות והשימוש במערכת משולבת א' יהיה זמני, עד לגמר פיתוח מערכת משולבת ב' המועדפת; אולם הגורמים דלעיל במערכת הביטחון שעסקו בנושא, לא חזרו לדון בשאלת הכדאיות של המשך הפיתוח והייצור, של מערכת משולבת א', אף לא באמצע 1979, כאשר הוחלט על החלפת הרכיב המכני ברכיב אלקטרוני והייתה צפויה דחייה בגמר הפיתוח של כל המערכת. סמוך לאותם מועדים הייתה ההוצאה לפיתוח וייצור נמוכה יחסית: בסוף מארס 1978 הסתכמה ההוצאה של תע"ש על פיתוח מערכת משולבת א' בכ-124,000 שקלים, שהם שווי ערך ל-900,000 שקלים במחירי שנת 1980, ומהווים כ-7% מכלל העלויות במחירי 1980 (ראה להלן); בסוף מארס 1979 הסתכמה ההוצאה בכ-834,000 שקלים, שהם שווי ערך ל-4 מיליון שקלים במחירי שנת 1980, ומהווים כ-30% מכלל העלויות במחירי 1980.

רק בפברואר 1980 החלו דיונים במערכת הביטחון בדבר כדאיות הפיתוח של מערכת משולבת א'; במאי 1980 החליט סגן הרמטכ"ל לכסל את משימת הפיתוח וכאונוסט אותה שנה הוריעה על כך מפא"ת לתע"ש. ההחלטה התבססה בעיקר על הנימוקים הבאים: הנחת היסוד בפיתוח מערכת משולבת א' הייתה, שהיא תהיה "דור ביניים" עד להצטיידות

במערכת משולבת ב', המשוכללת יותר, אולם לוח הזמנים לפיתוח מערכת משולבת א' כמעט זהה ללוח הזמנים לפיתוח מערכת משולבת ב'; התקציבים אינם מאפשרים הצטיינות בשתי המערכות וקיימות אלטרנטיבות עדיפות על פני מערכת משולבת א' ובתוכן מערכת משולבת ב'. עם ביטול משימת הפיתוח למערכת משולבת א' בוטלה גם משימת פיתוח לצורך עזר עבורה, שתע"ש וצה"ל עסקו בה עוד משנת 1975.

אחרי קבלת ההחלטה על הפסקת הפיתוח והייצור של מערכת משולבת א' המשיכה תע"ש, עד סוף ינואר 1981, לבצע עבודות שנועדו לשמר רכיבים שכבר יוצרו ושניתן לעשות בהם שימוש בעתיד. עד למועד סיום הביקורת נמצא שימוש לרכיב אחד בלבד.

ההוצאה של תע"ש על פיתוח וייצור מערכת משולבת א' הסתכמה, עד סוף שנת הכספים 1980, בכ"7.7 מיליון שקלים, במחירים שוטפים: כ"3 מיליון שקלים בפיתוח וכ"4.7 מיליון שקלים ברכישת חומרים ורכיבים ובייצור. במחירים קבועים של שנת הכספים 1980 מגיע סכום ההוצאה הכולל, לפי הישועי הביקורת, לכ"13.4 מיליון שקלים.

הליכי הצטיידות והתחשבות

1. בהחלטה מ"13.778 נקבע, כי צה"ל יצטייד, החל משנת 1980 במערכת משולבת א', במקום הצטיידות במערכת שכבר הייתה בשירות צה"ל, שתוכננה לשנות הכספים 1979—1981. מההחלטה נובע שהייצור והאספקה של מערכת משולבת א' לא יגרמו עומס מיוחד בתקציב, כיוון שיבואו במקום האספקה המתוכננת דלעיל. הביקורת העלתה, שבאותו מועד לא הייתה כלל הזמנה ממשרד הביטחון לתע"ש לאספקה של המערכת הקיימת.

2. תע"ש החלה להעריך לייצור ולרכישת חומרים למערכת משולבת א' על סמך החלטת מנכ"ל משרד הביטחון לפני שהייתה בידיה הזמנה ממנהל ההרכשה והייצור (מנה"ר)... רק בשנת הכספים 1979 מסר מנה"ר לתע"ש הזמנה בהיקף מצומצם, בסך של כ"1.2 מיליון שקלים, שהם כ"10% מהיקף האספקה החזוי — שנועדה לניסויי הבחינה הראשונית של המערכת המשולבת. לאחר ההחלטה ממאי 1980 על הפסקת הפיתוח קוימו דיונים בין תע"ש ומנה"ר על ההוצאה שנצברה, והוסכם, שתע"ש תקבל רק את הסכום הנקוב בהזמנה, וביתר הוצאות תשא בעצמה.

3. תע"ש רשמה את עלות הפיתוח והייצור, לאחר קיומו ההשתתפות של משרד הביטחון, כהוצאות מחקר ופיתוח. הביקורת העירה, שנכון היה לזקוף את יתרת הוצאות הייצור, בסך כ"3.5 מיליון שקלים, לחובת ההפרשה להבטחת ערך המלאי, שנועדה לכיסוי הפסדים מסוג זה.

במערכת הביטחון פותחו בעת ובעונה אחת שתי מערכות משולבות, המשמשות למטרות לחימה דומות: מערכת משולבת א' פותחה על ידי תע"ש ומערכת משולבת ב' פותחה על ידי רפא"ל. במפא"ת, שתפקידיה כוללים בין היתר תיאום ובקרה של המחקר והפיתוח במערכת הביטחון וייעוץ והמלצה לזרועות צה"ל ולמטה הכללי על אמצעי לחימה חדשים, היה כבר בשלב מוקדם, במאי 1977, לפני הוצאת משימת הפיתוח, מידע על עמדת החיל שלא להצטייד במערכת משולבת א' ועל המלצתו לבטל את הדרישה המבצעית. כמו כן היו לגורמים במפא"ת השנות לגבי הפיתוח במקביל של שתי המערכות המשולבות. מהתיעור לא נראה, שהדבר הובא באותו מועד לדיון בפני הגורמים המוסמכים במערכת הביטחון לצורך קבלת החלטה מתאימה.

פ'ולי 1978 הובאו השנות מפא"ת בפני הנהלת משרד הביטחון. באותו מועד הוחלט להצטייד במערכת משולבת א' ובסמוך לכך על הצטיידות במערכת משולבת ב', כשמועדי האספקה הצפויים קרובים זה לזה. סמוך למועד קבלת ההחלטות התגבשה במערכת הביטחון הערכה, שלא תהיה וצטיידות בשתי המערכות המשולבות ושהשימוש במערכת משולבת א' יהיה זמני, עד לגמר פיתוח מערכת משולבת ב', המועדפת; אולם הגורמים במערכת הביטחון, שעסקו בנושא, לא חזרו לרון בשאלת כדאיות המשך הפיתוח והייצור של מערכת משולבת א', לנוכח אותה הערכה. גם לאחר שהוחלט בוועדת הפיתוח על החלפת הרכיב המכני שבמערכת לרכיב אלקטרוני ולאחר שתלה דחייה כלוח הזמנים לגמר פיתוחה, לא עלתה מחדש שאלת המשך הפיתוח והייצור. רק במועד מאוחר יותר הוחלט להפסיק את הפיתוח והייצור, מאותן הסיבות, שהיו ידועות מוקדם יותר. באותו מועד הסתכמה כבר ההוצאה בסכום ניכר ולמרבית החלקים שיוצרו טרם נמצא שימוש.